

Δε τῶν ἐνθυμημάτων δέδοχει ἐν πιεστήριον, ὅπερ ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ὁ αὐτοκράτειρας τῆς Ῥωσίας ἐδωρήσαντο εἰς τινα κάτοικον τοῦ Broeck, εἰς εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν φιλοξενίαν, ἣν παρέστη τῷ 1864 τῷ μεγάλῳ δουκὶ Νικολάῳ Ἀλεξάνδρῳ· τ.τ.

Ἐν τοῖς ἐνδόξοις ἐπισκέπταις τοῦ Broeck καταλέγονται ὡσαύτως δὲ τε αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσίας Ἀλεξάνδρος καὶ δὲ μέγας Ναπολέων. Ἡ ἐπιχώριος παράδοσις ἀναφέρει δέ τι θελήσαντες ἀμφότεροι νὰ ἴδωσι τὸ ἐσωτερικὸν οἰκίας τινὸς, ὑπερχεώθησαν πρὶν ἡ εἰσέλθωσι νὰ φορέσωσι χονδρίκες περικνημίδας μαλλίνας κομισθείσας ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας, ἵνα μὴ τὸ ἔδαφος τῆς οἰκίας ρυπανθῇ διποταδήποτε ἐκ τῶν ὑποδημάτων των. Δεὸν δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὸ γνήσιον τῆς διηγήσεως ταῦτης, γινώσκω δυνατός, ὡς ἀνέγνων, ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι τοῦ ταξιδίου τοῦ Ναπολέοντος ἐν Ὁλλανδίᾳ, δέ τι οὗτος δυστηρεστάθη ἐν Broeck ἰδὼν τὰς δύοντας ἐρήμους ἀνθρώπων, αὐτοὺς δὲ κεκλεισμένους ἐν ταῖς οἰκίαις των καὶ θεωρένους αὐτὸν διπισθεν τῶν οὐδέλων, ὡς εἰ τίθελον νὰ τὸν ἐπιβλέπωσι καὶ ἐμποδίσωσιν οὕτω ἀπὸ τοῦ νὰ ῥυπάνῃ τὰς κιγκλίδας τῶν κῆπων.

Καὶ δὲ αὐτοκράτωρ Ἰωσήφ ὁ Β' ἐπισκέψθη τὸ Broeck, ἀλλὰ, καθ' ὃ διηγοῦνται, εἰς οὐδεμίαν οἰκίαν ἡδυνήθη νὰ εἰσέλθῃ, ἄτε μὴ ἐφοδιασθεῖς διὰ συστατικῶν ἐπιστολῶν. Ἔπειδὴ δὲ ὑπασπιστές τις ἐπέμψεν παρὰ τῷ κυρίῳ οἰκίας τινὸς· «Δὲν γνωρίζω παντάπατοι τὸν αὐτοκράτορά σας, ἀπεκρίθη δὲ ἀνθρώπος τοῦ Broeck· καὶ ἀν τὸ ἀκόμην καὶ δὲ δημαρχος τοῦ Ἀμστελοδάμου αὐτοπροσώπως, δὲν θὰ ἐδεχθύμην ποσῶς πρόσωπον, τὸ δόπιον δὲν γνωρίζω».

Ἐπισκεφθεὶς τὴν οἰκίαν καὶ τὸν κῆπον, εἰσῆλθον ἐντὸς μικροῦ ἑστικτορίου, ἔνθα νεζηνὶς ἔνευ πεδίλων, ἐνοχήσασα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὰ σχήματά μου. μοὶ ἔφερε τυρὸν τοῦ Edam, ὡς καὶ βιούτυρον, ὃν ἐκαστον ἦν κεκαλυμμένον διὰ σκεπάσματος ἐκ πορσελάνης, ἐπροστατεύετο διὰ μικροῦ δικτύου ἐκ σύμματος καὶ ἐκρύπτετο ὑπὸ κεντητὸν καὶ κατάλευκον χειρόμακτον. Ὅστερον συνοδευόμενος ὑπὸ παιδὸς, μεθ' οὖν συνεννούμην διὰ σχημάτων, μετέβην νὰ ἐπισκεφθῶ κατῆμά τι.

Πλεῖστοι ἀνθρώποι, οἵτινες παρ' ἡμῖν φέρουσι μεταξωτὸν πίλον καὶ χρυσοῦν ὠρολόγιον, στροῦνται δωματίων οὕτω καθαρῶν καὶ διακεκομημένων ὡς τὰ βουστάσια τοῦ Broeck. Πρὸν ἡ εἰσέλθετε, σπογγίζετε τὰ ὑποδήματά σας ἐπὶ ψιάθου πρὸ τῆς θύρας ἐκτεινομένης. Ἐκὸν τὸ λησμονήσητε, οὐδέλως στενοχωροῦνται δύπως σᾶς ἀνακλέσωσιν εἰς τὴν τάξιν. Οἱ στάβλοι εἰσὶν ἐστρωμένοι διὰ πλίνθων διαφόρων χρωμάτων καὶ ἐκτάκτου καθαριότητος, τὰ παραθύρα αὐτῶν φέρουσι παραπετάσματα ἐκ μουσείνης καὶ ἀνθοδοχεῖν. Αἱ φάγκαι εἰσὶν κεχρωματισμέναι, αἱ

ἀγελάδες καθαρώταται, ἐκτενισμέναι καὶ πλυμέναι.

«Οπως ἀπομακρύνωσιν ἀπ' αὐτῶν πάντα ῥύπον, ἀνασύρουσι τὴν οὐράν των διὰ σχοινίου ἀνηρημένου ἐκ τῆς στέγης. Οχετὸς διερχόμενος διὰ τοῦ στάβλου παρασύρει ἀδικαπόπως τὰς ἀκαθαρσίας. Ἐξιρουμένων τῶν ὑπὸ τῶν κτηνῶν κατεχομένων τόπων οὐδαμοῦ βλέπει τις ἐν κάρφος ἢ μίαν κηλίδα. Ο ἀηρὸς ἐν αὐτῷ τοσοῦτον εἴνε καθαρὸς, ὥστε κλείων τις τοὺς δρυκταλμούς νομίζει ὅτι εὑρίσκεται ἐντὸς αἰθούσης. Τὰ δωμάτια τῶν χωρικῶν, τὸ γαλακτοποιεῖον ἔνθα κατασκευάζεται τὸ βούτυρον, αἱ αὐλαὶ, ἡ παραμικρὰ γωνία, τὰ πάντα ἐν γένει εἰσὶν ἐπίστης καθαρὰ καὶ στίλβοντα.

Πρὶν δὲ ἀπέλθω αὖθις εἰς Ἀμστελόδαμον, περιῆλθον ἀπαξὲς ἔτει τὸ χωρίον. Προσεῖχον δύπως κορύψῳ τὸ σιγάρον μου, ὅτε γυνή τις μὲ χρυσοῦν διάδημα μὲ παρετήρει ἐκ τοῦ παραχθύρου. Διηλθούν διὰ δύο δὲ τριῶν λευκῶν γεφυρῶν, ὡθησκα διὰ τοῦ ποδὸς μικράς τινας λέμβους, ἕστην δλίγον πρὸ τῶν ἀστειοτέρων οἰκίσκων, καὶ ἀκολούθως μὴ βλέπων κανένα μήτε εἰς τὰς δύοντας, μήτε εἰς τοὺς κήπους, ἐπανέλαβον τὸν ἐρημικὸν δρόμον μου μὲ τὸ αἰσθημα τῆς θλίψεως, ἢν ἀφίνει ἐν τῇ καρδίᾳ πᾶσα μεγάλη περιέργεια ἵκανον ποιεῖμενη.

Σ. Σ.

Καὶ αἱ ἐλάχισται στιγμαὶ ἔχουσιν ἀξίαν, διότι ἡ καλὴ χρηστικαὶ αὐτῶν τὰ μέγιστα συντελεῖ πρὸς ἐπίτευξιν σπουδαίων σκοπῶν· μία μόνη ὥρα καθ' ἔκαστην, ἀρκαριουμένη ἐξ ἀσκόπων ἀσχολιῶν, ἀρκεῖ δύπως κατασταθῆ πᾶς ἀνθρώπος κοινῆς διανοίας κατόχος ἐπιστήμης τινὸς, ἐπίστης ἀρκεῖ δύπως μεταβάλῃ ἐντὸς δέκα ἐτῶν ἀμαθῆ ἀνθρώπων εἰς πεπαιδευμένον. Δὲν πρέπει νὰ παρέλθῃ ἀκαρπὸς δὲ πολύτιμος χρόνος, οἱ δὲ καρποὶ του εἰσὶν ἡ αὔξησις τῶν γνώσεων, η καλλιέργεια ἐναρέτου τινὸς ἀρχῆς καὶ ἡ ἐνίσχυσις καλῶν ἔξεων. «Οἱ ἵπτρος Μάσσων Γούδ μετέφρασε τὸν Λουκρέτιον μεταβαίνων ἐφ' ἀμάξης εἰς τοὺς ἀσθενεῖς του. Ο Δηγεσὼ, μέγας σφραγιδοφύλαξ τῆς Γαλλίας, συνέγραψε σοφὸν καὶ ὀγκωδεῖς βιβλίον, χρησιμοποιῶν τὰς δλίγας στιγμάς, αἵτινες παρέχονται μετά τὴν εἰδοποίησιν ὅτι τὸ γεῦμα εἴνε ἔτοιμον καὶ πρὶν συναθροίσθωσιν ἀπαντεῖς οἱ συνδαιτυμόνες. Ο Μπούροις κατώρθωσε νὰ μάθῃ δεκαοκτὼ ἀρχαίας καὶ νέας γλώσσας καὶ εἰκοσιδύο εὑρωπεῖας διελέκτους, ἐνῷ εἰργάζετο ὡς σιδηρούργος, ἡροεῖτο δὲ τὴν δύναμιν τῶν τερψινῶν τερψινῶν στιγμῶν, καὶ ἀπέδιδε τὰς προόδους του εἰς τὴν καλὴν χρῆσιν τῶν μεταξὺ ὠρισμένων ἀσχολιῶν διεσπαρμένων στιγμῶν. Η τοῦ πλούτου σπατάλη δύναται νὰ διορθωθῇ διὰ τὴν μελλούσης φειδίον, ἀλλὰ τίς δύναται νὰ εἴπῃ· «Θέλω ἀναπληρώσει τὴν σημερινὴν ἀπώλειαν χρόνου λαμβάνων ἐκ τῆς αὐτοῦ ἡμέρας!»